Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Прозрімо ж, люди!
Люди ми чи ні?
Чи ми раби борщу і сала?
І наша воля нас зассала,
Нас, та у нашому човні…
Микола ВІНГРАНОВСЬКИЙ

№ 45 (356)
10 листопада 2011 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ДІЯ

Сьогодні в обласній «Просвіті» відбувається круглий стіл Правління ОО ВУТ «Просвіта» і владик та духовенства українських християнських Церков. Мова йде про співпрацю «Просвіти» і Церков у сфері духовного виховання та розвитку краю. За підсумками дискусії, сторони мають підписати «Меморандум про співпрацю між «Просвітою» і Церквою в Івано-Франківській області».

ЗАДЛЯ МАЙБУТНЬОГО НАРОДУ

У благородній справі відродження і духовного проводу нації важливою є співпраця «Просвіти» з усіма громадськими і політичними патріотичними структурами. Але, насамперед, з духовенством. Тяглість цієї співпраці сягає часів митрополита Андрея Шептицького, який визнавав «Просвіту» справжнім дзвонарем українства і зобов'язував духовенство вступати у просвітянські лави, а по можливості очолювати ці новітні українські структури. Саме завдяки такій співпраці і духовній опіці відбувалася самоорганізація громад, творилися читальні й народні доми, ширився кооперативний рух, гаслом якого було: «Свій до свого по своє», повсюдно поставали товариства тверезості, школи виховання добрих господарів…

Словом, народ ставав собою, нацією. Виховані у ті часи покоління стали на прю за волю у роки творення ЗУНР, боротьби ОУН–УПА.

Але більшовицька окупація знищила «Просвіту», як і українське духовенство. Духовна праця на ниві просвіти народу була перервана на півстоліття і лише з проголошенням Незалежності «Просвіта» знову стала в духовному проводі українства. Здійснювати його мають намір через Концепцію відновлення її діяльності в кожному населеному пункті, трудовому і навчальному колективі. А реалізувати її можна лише спільно з громадськістю і насамперед у співпраці з Церквою.

(Проект Меморандуму чит. на стор. 3)

ВШАНУВАННЯ

ЧУЄШ, БРАТЕ МІЙ…

Вечір пам'яті автора слів всесвітньовідомої пісні, присвячений 70-літтю від дня смерті та 139-літтю від дня народження, відбувся в Народному домі «Просвіта».

Зал заповнений ущерть. Голова обласної організації Спілки письменників України Євген Баран у короткому слові оповів про діяльність письменника і порекомендував усім присутнім: щоб пізнати Б. Лепкого – його треба читати, й зачитав три його поезії. Заслужили щирі оплески народні артисти М. Кривень та С. Суховій, які співали пісні на слова поета. Про дружбу Б. Лепкого та Г. Березовського з рідного села П. Арсенича, розповів сам пан Петро. А Л. Джанджалас пов'язала творчість Б. Лепкого з сучасністю.

Цікавим був виступ яремчанки С. Флис, яка розповіла про перебування поета в Яремчі в 1901, 1902 і 1938 роках. А приїздив він так часто сюди тому, що йому тут добре творилося.

Неперевершеними були пісні на слова Б. Лепкого у виконанні народного чоловічого хору «Сурма» медуніверситету. Саме у його виконанні звучала пісня «Чуєш, брате мій…».

Учасники вечора розходилися вдячні організаторам зустрічі: Клубу української інтеліґенції (президент – У. Скальська) та обласному об'єднанню ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

Вчора українці відзначили День української писемності та мови

(Чит. роздуми Василя Глаголюка «Говорімо, брати, говорім…» – 3 стор.)

«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА» – ДЛЯ КОЖНОГО ОСВІТА
ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Вона й надалі працюватиме на національно-просвітянську ідею, для реалізації тих сподівань, на які чекає українство.

І для того, щоб мати надійного провідника у сучасності і в майбутнє, передплатіть «ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,28 грн., на три місяці – 12,24 грн.,
на півроку – 22,83 грн., на рік – 44,46 грн.

ЮВІЛЕЇ

«ПРОСВІТО» МОЯ ОПІЛЬСЬКА, СВІТИ НАМ Й В МАЙБУТНЄ ВЕДИ!..

11 листопада минає 120 років з часу заснування філії «Просвіти» в Рогатині заходами священиків Степана Городецького, Йосипа Яворського та Івана Маркевича.

ВІТАЄМО!

ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
ШАНОВНІ ОПІЛЬЧАНИ!

Від імені Правління ОО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка маю честь вітати вас із 120-річчям її постання на теренах Рогатинщини…

Як знаємо, 8 грудня 1868 року у Львові 65 представників передової української інтеліґенції заснували товариство «Просвіта». І, як виявилося, – це був найуспішніший соціально-політичний проект в історії України. Саме ця організація стала тим Каменярем духу, що ламав, здавалось, непорушну скелю окупаційної влади в усіх сферах життя народу – соціальній, економічній, політичній, духовній. Від свого постання і в усі пізніші часи «Просвіта» була зразком національної організаційної думки, зумівши в складних умовах іноземного панування змобілізувати широкі верстви нашого народу до самостійного національно осмисленого духовного й економічного буття.

Саме вона виховала покоління патріотів, з її середовища вийшла більшість учасників визвольної революції 1917–1920 років, національно-визвольної боротьби під проводом ОУН середини минулого століття. Важливо пам'ятати, що просвітянами були найкращі представники інтеліґенції – І. Франко, А. Вахнянин, В. Федорович, Ю. Лаврівський, Ю. Чайківський, а пізніше – о. А. Бандера і його сини та доньки. Всіляко підтримував її і залучав до праці в ній духовенство і вірних митрополит Андрей Шептицький. А на Рогатинщині відомими будителями народного духу були священики Степан Городецький, Йосип Яворський, Павло Кудрик, учитель Андрій Гургула, Йосип Макогонський та інші.

І в новітні часи відновлена «Просвіта» поклала початок національного відродження, стала консолідуючим чинником для народу, забезпечивши перемогу демократичних сил на виборах 1990 р. у західному реґіоні. З неї вийшла більшість партій, рухів, новітніх громадських структур, що значно підірвало її позиції як об'єднуючої сили.

Тому на часі організаційне зміцнення наших структур, створення осередків у кожному селі, трудовому і навчальному колективі.

І тепер – це добрий спосіб самоорганізації громад, утвердження національної ідеї. Бо нині лише «Просвіта» може стати ядром, навколо якого гуртуватимуться усі демократичні громадсько-політичні сили.

Тому, вітаючи опільчан із ювілеєм, звертаюсь до інтеліґенції, духовенства, сільських і міських господарів, молоді, владних структур, громадських організацій і політичних партій згуртуватись навколо «Просвіти» задля того, аби реалізувати духовний потенціал народу, майбутнє якого нині явно загрожене.

Нас чекає клопітлива, часом невдячна, але сповнена глибокого змісту робота. Поодинці ми можемо щось зробити для себе, але добро для народу можна творити лише спільно. Повернімо нашу честь, нашу гідність, наше українство через просвітянський рух.

Зі святом вас, просвітяни Опілля, усі наші краяни!

Від Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ

Просвіто моя опільська,
З тобою я буду завжди.
Ти велич, надія народу –
Світи нам й в майбутнє веди.

МИ БУЛИ, Є І БУДЕМО

На сьогоднішній день Рогатинська «Просвіта» – це великий духовний потенціал учителів, лікарів, працівників культури, влади, духовенства. Вона нараховує 1275 членства в 51 осередку та ще сім колективних членів.

Із 2003 року районну «Просвіту» очолює директор школи естетичного виховання учнів Світлана Даниляк. Ми запросили її до розмови.

Світлано Володимирівно, хто становить ядро Вашого просвітянського осередку сьогодні?

Членами районної ради «Просвіти» є відомі у нас люди: лікар-дерматолог Катерина Іванівна Андрусів, лікар-окуліст Ярослав Васильович Конопада, начальник районного відділу освіти Василь Іванович Трач, голова районного об'єднання Союзу українок Уляна Сергіївна Мартинюк, начальник відділу районної державної адміністрації Галина Петрівна Чернецька, заступник голови районної ради Марія Миронівна Марунчак, заслужений вчитель України Михайло Васильович Воробець, духовний наставник молоді о. Володимир Наритник.

Чи залучаєте до роботи молодь, як активізуєте її потенціал, бо кажуть, що молодь нині пасивна.

З одного боку – виховання в молоді патріотизму, духовності, моральності стало осереддям роботи всіх наших структур, з іншого – спонукаємо до дії самих молодих. Традиційним стало проведення конференцій «Роль молоді в творенні майбутньої держави».

Популярними серед просвітян району є семінари-навчання за такою тематикою: «Молодь – основний акцент у роботі кожного просвітянського осередку», цикл лекцій з дотримання мовного законодавства: «Рідна мова як засіб спілкування», «Багатство рідної мови». Популярності набув круглий стіл на місцевому телебаченні ТРК «Захід»: «Повноцінне функціонування української мови в усіх сферах народного життя».

«Просвіта» долучилася до проведення районного етапу конкурсу знавців рідної мови ім. Петра Яцика. На районному рівні відзначається День рідної мови «О мово рідна, хто без тебе я?». Тематичні тижні з вищезгаданої тематики проходять у кожній загальноосвітній школі, а їхні підсумки публікують на сторінках місцевої преси. «Просвіта» у районі реалізувала такі проекти як висадка дерев у парку «Примирення», дні духовності в селах району, піший похід за участю просвітян, молоді, духовенства до Фразької Божої Матері. Дбаємо і про розширення молодіжної мережі. Створений осередок «Молодої Просвіти» у Пуківській ЗОШ І–ІІІ ст., Рогатинській ЗОШ І–ІІІ ст. № 1, Рогатинській ЗОШ І–ІІІ ст. № 2. Активним організатором молоді у «Молоду Просвіту» є вчитель-методист Ірина Петрівна Попик. Нагадаю, що ми започаткували премію «Просвіти» для обдарованої творчої молоді.

Які осередки можете відзначити?

Із сільських найчисельніший осередок на Рогатинщині – у Підмихайлівцях. Він налічує 282 члени. Головою осередку обрали лікаря Марію Канюк. Під її орудою просвітяни зробили чимало корисних справ. Вони висловили протест депутатам Верховної Ради стосовно проекту нового закону про мови, відгукнулися на звернення про допомогу у формуванні української бібліотеки у місті Уфа (Башкортостан), допомогли українськими навчальними посібниками українській школі в Донецьку. За сприяння головного лікаря Богдана Скасківа відновили капличку на території лікувального закладу, зібрали значні кошти для підтримки Києво-Могилянської академії та відновлення спаленої батьківської хати Тараса Шевченка. Щотижня і в лікарні, і в школі проводяться «просвітянські години», реґулярно читаються лекції в будинку «Просвіти».

(Чит. 2 стор.)

ЮВІЛЕЇ

«ПРОСВІТО» МОЯ ОПІЛЬСЬКА, СВІТИ НАМ Й В МАЙБУТНЄ ВЕДИ!..

МИ БУЛИ, Є І БУДЕМО

(Поч. на 1 стор.)

Скажу, що у більшості сіл району відбулися значні зміни. І саме з участю просвітян сталося відкриття пам'ятників борцям за волю, посвячення могил слави, відновлення поховань героїв УПА, січового стрілецтва, освячення каплиць, клубів і надання їм давніх назв «народних домів», «домів «Просвіти». Всі ці справи проводились за почином і участю членів осередків ТУМ ім. Т. Шевченка «Просвіта».

У багатьох селах району при школах організовані світлиці, кутки з українською національною символікою. У світлицях зібрані речі побуту, створені народними умільцями. Тут можна побачити дійсно мистецькі твори: вишивку, кераміку і інше.

Такий музей, який називається «Опільська хата», можна побачити у Букачівській школі. Його любовно створили члени осередку під керівництвом голови Анатолія Крамаря. Просвітяни зібрали справді унікальні стародавні речі: рушники, ікони сторічної давності, сорочки-вишиванки минулого століття, особисті речі й документи колишніх підпільників, в'язнів більшовицьких таборів. Підтримуються дружні зв'язки зі школами Миколаївської та Полтавської областей. Особливої уваги заслуговує осередок товариства Рогатинської гімназії, який очолює Раїса Микитин. Просвітяни гімназії не раз виходили на широку публіку, організовували цікаві конференції, диспути, круглі столи для гімназистів, батьків, молоді міста і району.

Першим на Рогатинщині відновили просвітянський осередок у селі Козари, головою якого став учитель В. Д. Куйбіда. Осередок зареєстрований 1 квітня 1989 року. Тоді постало питання про утворення районного об'єднання «Просвіти». І 14 грудня 1989 року в Рогатині відбулася конференція, організована районним відділом освіти.

У роботі конференції взяли участь члени товариств «Дзвін», «Меморіал», Рух. Уперше люди на зібрання прийшли з синьо-жовтими прапорами. Зі словом про організацію районного об'єднання ТУМ ім. Т. Шевченка «Просвіта» виступив завідувач відділу освіти Володимир Білоус, з інформацією про створені осередки – інспектор райво Йосиф Тихий. Була обрана рада ТУМ у складі 17 осіб. Головою обрали директора Будинку школяра Зінаїду Болюк, заступником – Дарію Городецьку – тодішню голову осередку села Підгороддя. Звіт про роботу конференції подала районна газета «Зоря» (тепер – «Голос Опілля») від 23 грудня 1989 року.

ШТРИХИ ДО ПОРТРЕТА

Саме ж Рогатинське районне товариство української мови імені Тараса Шевченка (ТУМ) бере свій початок з установчої конференції в районі, яка відбулася в жовтні 1989 року. На час її проведення в Рогатинському районі було зареєстровано 17 осередків, які були утворені при школах і медичних закладах. Членами товариства були вчителі, лікарі, працівники культури та інші представники інтеліґенції.

Тогочасні партійні та радянські органи, виконуючи вказівки згори, всіляко противилися організації первинних осередків ТУМ. Тому спочатку справа просувалася повільно. Їй перешкоджав Рогатинський райком партії.

Найбільше натерпілися члени осередку Рогатинської СШ № 2. Їх «перевиховували» і працівники відділу аґітації та пропаґанди, і члени бюро райкому. Не було дня, щоб хтось із партійних керівників не «вшанував» школи своєю присутністю. Можемо уявити собі, як могли там здійснювати незалежний навчальний процес директор школи, член осередку Дмитро Прокопів, голова осередку Люба Тиха й інші педагоги. Із 45 вчителів школи 22 були членами ТУМ імені Тараса Шевченка «Просвіта». До них приєдналися і деякі вчителі інших шкіл, тому що цей осередок у місті був єдиним. Одночасно була організована і «Молода Просвіта», яка нараховувала 135 членів – учнів 9–11 класів.

Посіяне першопрохідцями-просвітянами зерно правди швидко проросло. Свідомість людей пробуджувалася, вони повірили в національну ідею. На Рогатинщині вирувало політичне життя. Люди немов прокинулись від довгої сплячки й нарешті зрозуміли, хто вони. Велику роль у формуванні національної свідомості відіграють створені первинні осередки ТУМ ім. Т. Шевченка. Насправді це відновлена «Просвіта», діяльність якої була по-варварськи перервана більшовиками у 1939 році.

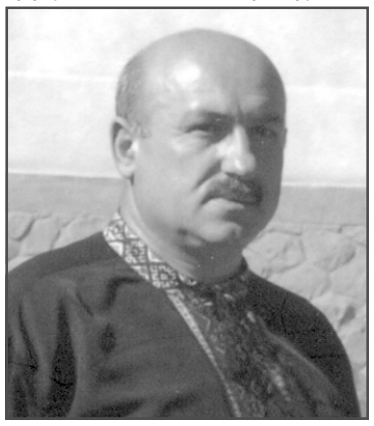
Михайло ВОРОБЕЦЬ

ВІДОМІ ПРОСВІТЯНИ ОПІЛЛЯ

Світлана ДАНИЛЯК, педагог, громадський діяч, голова Рогатинського раймісько6'єднання «Просвіта».

Навчалася в Прикарпатському університеті ім. В. Стефаника. Працює на посаді директора Рогатинської районної школи естетичного виховання учнів. Депутат районної ради III та IV демократичних скликань. З 2003 року – голова Рогатинського районного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. Веде активну діяльність в утвердженні національних ідеалів та розвитку духовної культури українського народу. Нагороджена значком «Відмінник освіти». Разом із молоддю району організовує тематичні вечори, виховні заходи на прославу української мови та культури.

Володимир НАРИТНИК, священик, культурно-громадський діяч. Закінчив Київський державний інститут культури імені Олександра Корнійчука, Івано-Франківський духовний інститут. З 1991 року – незмінний парох сіл Пуків та Залужжя. Член ради Рогатинської «Просвіти». В 2003 році за його участю створений гурт «Просвітяни». Духовний наставник молоді на Рогатинщині.

Марія МАРУНЧАК, педагог, громадський діяч.

Здобула вищу освіту в Івано-Франківському педагогічному інституті ім. В. Стефаника. З 1992 по 1999 рік працювала в Рогатинській ЗОШ № 1 практичним психологом. З 1999 по 2002 – інспектором з охорони дитинства Рогатинського відділу освіти. В 2002 році обрана на посаду заступника голови Рогатинської районної ради. З 2006 року до сьогодні – заступник керівника виконавчого апарату Рогатинської районної ради.

Активний учасник, ініціатор та організатор районних заходів. З 2000 по 2002 рік – голова Рогатинського раймісько6'єднання «Просвіти».

Дарія ГОРОДЕЦЬКА, педагог, заслужена майстриня України, громадська діячка.

Д. Городецька – лауреат премії ім. В. Стефаника в галузі мистецтва та культури. Їй присвоєне звання «заслужена майстриня України» у 1997 р., а 12.06.2000 р. – звання «почесний громадянин міста Рогатина». З 1991 по 1996 р. – голова товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка Рогатинського району, член Народного руху. Пропрацювала 46 років учителем Липівської та Підгородської шкіл.

Активна союзянка філії Союзу українок, була однією з організаторів відновлення Союзу українок в Рогатинському районі. Брала активну участь у громадському житті району, організовувала виставки своїх художніх виробів. Неодноразово представляла творчу інтеліґенцію Рогатина за межами України (США, Канада, Німеччина). Померла 05.02.2005 р.

Ярослав КОНОПАДА, лікар, громадський діяч.

У 1963 році закінчив з відзнакою Івано-Франківський медичний інститут, працює у Рогатинській центральній районній лікарні, офтальмолог вищої категорії. Займає активну суспільну позицію, депутат обласної ради I демократичного скликання. Один із організаторів відновленої «Просвіти» на Рогатинщині. Часто виступає у ЗМІ на історико-суспільну та політичну тематики. Ревний захисник української мови та культури.

Катерина АНДРУСІВ, лікар, громадський діяч.

У 1970 році закінчила Івано-Франківський державний медичний інститут і була скерована на роботу в місто Володимирець Рівненської області. З 1991 року працює в Рогатинській центральній райлікарні лікарем дермато-венерологом.

У «Просвіті» – з часу її відновлення, є членкинею Союзу українок. Веде гурток народної іграшки в школі естетичного виховання дітей. Свої роботи з соломоплетіння, бісероплетіння і народної іграшки демонструє на районних, обласних, загальноукраїнських виставках, а також – за кордоном. Веде активну діяльність з утвердження національних ідеалів та розвитку духовної культури українського народу. Вивчає і пропаґує народне мистецтво Опілля, промисли та ремесла опільського краю. Зібрала колекцію опільських рушників, відтворює опільські силянки. Пропаґує здоровий спосіб життя серед населення, а особливо – підростаючого покоління Рогатинського району.

Михайло ВОРОБЕЦЬ, педагог, громадський діяч, ветеран педагогічної праці, заслужений вчитель України, депутат міської ради п'ятьох скликань, почесний громадянин міста Рогатина, почесний член ТУМ ім. Т. Шевченка Івано-Франківської області.

Краєзнавець М. Воробець – автор краєзнавчо-туристичного путівника «Рогатин» (1999), буклету «Рогатин», (2002, 2007), співавтор книжки «Борис Кудрик» (1999), книжки «Розстріляна молодість» (1993), підготував та опублікував близько 130 краєзнавчих досліджень, публікацій на різноманітну тематику в часописах та енциклопедичних збірках, зокрема: «Відомі вчителі Прикарпаття», «Рогатинська земля: історія і сучасність» (1995, 1999, 2003), «Рогатинська земля» (II том, США, 1996), журналах «Краєзнавець Прикарпаття» (№ 7 (2006), № 9 і № 10 (2007)), «Шевченківський краєзнавчий альманах» (Київ, 2006, с. 72), газетах «Голос Опілля», «Рогатинська земля», «Нова зоря». Передав значну кількість знахідок (документи, фото, книги, стенди, картини тощо) для місцевого музею в Рогатині. Завдяки його невтомній праці на екранах місцевого телебачення «Захід» з'являються цікаві краєзнавчі телепередачі. Зробив значний внесок у пошук відомостей про Роксолану, був заступником голови оргкомітету зі спорудження пам'ятника Насті Лісовській – Роксолані. З ініціативи та безпосередньої участі Михайла Воробця відкрили 10 меморіальних таблиць та пам'ятних знаків, дослідили маловідомі сторінки історії рідного краю, забуті або в свій час заборонені імена видатних людей Опільської землі, з яких потрібно брати приклад молодому поколінню українців.

Анатолій КРАМАР, педагог, громадський діяч.

Закінчив Івано-Франківський державний педагогічний інститут, присвоєно звання «старший учитель», «учитель-методист». Керівник шкільного музею «Опільська хата», призер районного конкурсу «Учитель року-2000». Нагороджений обласною премією ім. Марійки Підгірянки.

Робота «Просвіти» у Букачівцях відновлена в грудні 1989 року. На перших зборах головою товариства обрали представника Козарівської ЗОШ, бо саме в цій школі першими в районі почали порушувати питання про відновлення «Просвіти», вчителя, який перейшов на педагогічну працю у Букачівську школу, – Анатолія Крамаря.

Зінаїда БОЛЮК, перша голова відновленої «Просвіти» на Рогатинщині.

У 1975 році з відзнакою закінчила Коломийське педучилище, згодом – Івано-Франкіський пединститут ім. В. Стефаника і була скерована на роботу в Рогатинський район.

Очолювала Будинок піонерів, працювала методистом районного методкабінету, директором

Рогатинського середньої школи № 1, начальником відділу освіти Рогатинської райдержадміністрації, головою Рогатинської райдержадміністрації.

З 2005 року З. А. Болюк є начальником головного управління освіти і науки Івано-Франкківської облдержадміністрації. У 2009 році Зінаїда Андріївна увійшла у топдесятку найвпливовіших жінок Івано-Франківщини й була названа однією з трьох найуспішніших жінок області.

За сподвижництво у розбудові та модернізації навчально-виховного процесу в школах області її визнали найкращим освітянином 2008 року й нагородили освітянською відзнакою «Лиш храм збудуй».

З. Болюк – заслужений працівник освіти, депутат Івано-Франківської обласної ради.

Матеріали підготувала
Михайлина БОДНАР

ПРОЕКТ

МЕМОРАНДУМ ПРО СПІВПРАЦЮ

між «ПРОСВІТОЮ» і ЦЕРКВАМИ В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Цей Меморандум про співпрацю (далі – Меморандум) укладається між **Івано-Франківським обласним об'єднанням ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка** (далі – «Просвіта»), з одного боку, та **єпархіями традиційних українських християнських Церков** (далі – «Церкви»), з іншого боку, що надалі іменуються «Сторони», про таке.

Стаття 1

Метою Меморандуму є продовження історичної традиції співпраці Церкви і «Просвіти», їхня взаємодія у сфері духовного виховання та розвитку краю.

Стаття 2

Цей Меморандум є юридичним документом, на підставі якого Сторони здійснюють співпрацю для досягнення мети, зазначеної в статті 1.

Стаття 3

Сторони визнають нагальну суспільно-історичну потребу в активізації спільної праці на відродження і розвиток духовності українського народу, виховання молодого покоління в українській національній та релігійній традиціях.

Стаття 4

Сторони схвалюють Концепцію відновлення діяльності «Просвіти» в кожному населеному пункті й трудовому колективі області (далі – «Концепція»), розроблену «Просвітою» в 2004 році та підтриману владиками українських Церков і місцевою владою. Концепція є невід'ємною частиною Меморандуму.

Стаття 5

Основними напрямками співпраці Сторін є:

виховання громадян, найперше – молоді, в патріотичному та релігійному дусі на основі принципів християнської моралі, особлива увага – вихованню української християнської родини;

відновлення діяльності «Просвіт» у кожному населеному пункті, створення там активного просвітянського ядра з участю священиків українських Церков, представників місцевої влади, працівників освіти, культури, охорони здоров'я, всіх свідомих громадян;

відродження і розвиток українських традицій у кожному місті, селі, створення церковно-просвітянських хорів, гуртків, вокальних груп і т. ін.;

відзначення державних та релігійних свят, історичних дат, організація концертних програм, виступів;

збереження історичної пам'яті, створення музеїв історії міст, сіл, випуск відповідних історичних матеріалів;

сприяння благоустрою населених пунктів;

боротьба з пияцтвом, наркоманією, тютюнопалінням, лихослів'ям;

опіка над самотніми людьми, які потребують допомоги (людьми похилого віку, інвалідами і ін.);

інші напрямки, які зазначені в Концепції.

Стаття 6

Сторони докладатимуть усіх можливих зусиль для залучення до такої співпраці широкого кола учасників на всіх рівнях: області, району, міста, села, колективу.

Стаття 7

Меморандум є підставою для укладання окремих конкретних угод про спільну діяльність, якщо Сторони визнають це необхідним.

Стаття 8

1. Сторони будуть проводити регулярні консультації для узгодження дій, спрямованих на поглиблення співпраці на всіх рівнях.

2. Сторони практикуватимуть проведення спільних заходів відповідно до статті 5 Меморандуму, круглих столів, виступів у засобах масової інформації, використовуватимуть інші законні форми громадської діяльності.

3. У разі необхідності або надзвичайних ситуацій Сторони будуть проводити спеціальні консультації, місце, терміни проведення, а також порядок денний яких узгоджуватимуть додатково.

Стаття 9

Відповідальними за співпрацю між Сторонами на рівні області, району та села особами з боку «Просвіти» є керівники відповідного рівня (голови обласного, районних об'єднань, просвітянських осередків), а з боку Церков – керівники єпархій, деканатів і священики парафій.

Стаття 10

Цей Меморандум набирає чинності з дня його підписання Сторонами і діє безстроково. При цьому кожна зі Сторін має право припинити повністю або частково свою участь, передбачену цим Меморандумом, шляхом попереднього письмового повідомлення не менш ніж за місяць.

Стаття 11

Після підписання цього Меморандуму Сторони розсилають його копії в свої низові структури – райміськоб'єднання «Просвіти» і деканати Церков і всіляко сприяють реалізації положень Меморандуму. При цьому священики беруть безпосередню участь у діяльності просвітянських структур, наближаючись до вірян, а члени «Просвіти», підсилюючи християнські громади, сприяють Церкві у виконанні її духовної місії.

Стаття 12

1. У Меморандум можуть бути внесені зміни й доповнення за взаємним письмовим погодженням Сторін.

2. Усі суперечності між Сторонами, що стосуються виконання і тлумачення цього Меморандуму реґулюються шляхом проведення прямих переговорів між Сторонами.

3. Меморандум складений у _____ примірниках українською мовою по одному для кожної зі Сторін.

4. Аналогічні Меморандуми про співпрацю підписуються одночасно з єпархіями та іншими структурами всіх українських Церков, які діють на території Івано-Франківської області.

Меморандум підписаний в Івано-Франківську 10 листопада 2011 року.

ТАК ДУМАЮ

ГОВОРІМО, БРАТИ, ГОВОРІМ. УКРАЇНСЬКОЮ!

Мово! Пресвята Богородице мого народу!

З чорнозему, рясту, любистку, м'яти, євшан-зілля, з роси, з дніпровської води, від зорі і місяця народжена!

Мово! Мудра Берегине, що не давала погаснути земному вогнищу роду нашого і тримала народ на небесному олімпі волелюбності, слави і гордого духу.

Мово! Велична молитво наша у своїй нероздільній трійці, що єси Ти і Бог-Любов, і Бог-Віра, і Бог-Надія.

Катерина МОТРИЧ

У день ушанування пам'яті преподобного Нестора Літописця, 9 листопада, згідно з указом Президента, починаючи від 1997 р., офіційно відзначають День української писемності та мови.

Цим днем стверджують життєдайну силу рідного слова, засвідчують щиру любов до свого краю. Він пройнятий ідеєю державної єдності, одвічними почуттями, важливими для кожного народу, кожного громадянина.

Вишукана й могутня, вічна в народній пісні і в щирій молитві, українська мова належить до найдавніших у Європі.

Вона зачаровує милозвучністю, довершеністю, дає змогу висловлювати найтонші вияви думок і почуттів.

Наша мова належить до тридцяти найпоширеніших мов світу. Наше письменство має тисячолітню традицію – від літопису Нестора й «Слова о полку Ігоревім» до Григорія Сковороди, від Івана Котляревського, Тараса Шевченка й Івана Франка до нашого часу.

Початки української писемності сягають у глибину тисячоліть. Це і нібито безладні подряпини на стінках тисячолітніх глеків із трипільської доби, це й візерунки на рушниках-оберегах, сорочках-вишиванках та великодніх писанках і інше, про смисл яких тепер можемо тільки здогадуватися.

Загляньмо в історію слов'янської писемності.

Свого часу, у 862 чи 863 р., візантійський імператор послав у Моравію братів Кирила і Методія, уродженців містечка Солуні (Салоніки), що містилося на слов'янській території, а тому слов'янська мова не була їм чужою. Брати швидко переклали солунською говіркою низку грецьких релігійних текстів і записали їх знаками, які згодом стали називатися слов'янською азбукою. У Моравії Кирило й Методій пробули три роки. За цей час вони передали своїм учням слов'янську грамоту й навчили читати перекладені ними тексти, які потім стали використовуватися іншими державами.

Основою для писемної системи, яку використали брати, послужила грецька абетка. Писемні знаки для запису релігійних текстів дістали назву «кирилиця». У такий спосіб літературна мова слов'ян дійшла до нас. Вона зафіксована глаголицею і кирилицею.

Не будемо вдаватися у дослідження цих термінів слов'янської мови й писемності зокрема, бо це ціла наука, але відзначимо, що рукописи у слов'ян цінували дуже високо, бо в них вкладалася Божа премудрість, людська душа і праця. Кожна книга в ті часи писалася вручну і зберігала індивідуальність писця. Книжник мислив себе не тим, хто творить літературний твір, а посередником між Божою мудрістю і людським світом. Про те, як саме писалися книги, дізнаємося із зображень писців, уміщених у книгах, наприклад, у Євангелії – чотири євангелісти, що записували священний текст.

Віддамо належне пам'яті преподобного Нестора Літописця. Бо під цим ім'ям він увійшов в нашу історію як людина, яка цікавить сучасників передусім своєю творчістю. Дослідження його спадщини дає змогу краще пізнати наше минуле. І, звичайно, людська зацікавленість не байдужа і до особистості приватного життя літописця.

Його творіння не втратило актуальності й сьогодні.

Батьківщина Нестора – Київ. Як згадує літописець, він вступив до Печерської обителі послушником у юному віці. «До Феодосія, котрий жив у монастирі й провадив доброчинне життя та іноче правило і який приймав кожного, хто приходив до нього, прийшов і я, грішний і недостойний раб Нестор, і прийняв він мене, коли мені було від народження мого сімнадцять років».

У 1110 році Нестор узявся за написання літописного зводу, названого «Повість минулих літ», – вершини світового письменства.

У ранньому середньовіччі немає іншого руського твору, що за глибиною думки, філософських узагальнень і стрункістю побудови історичної концепції міг би стати поряд.

Багатоплановий літопис «Повість минулих літ, або Звідки почалася руська земля, хто в Києві вперше почав князювати і звідки Руська земля стала буть» – одне з унікальних творінь людського генія, подвиг великого любомудрія.

Помер Нестор приблизно 1116–1121 рр., у віці 65 років.

Українська писемність і мова – нерозлучні.

Тернами, а не трояндами стелився їхній багатовіковий шлях. Переслідувана у власному домі (більше 400 заборон і циркулярів були накладені на неї ворогами-окупантами і найбільш ненависною тоталітарною комуно-большевицькою системою), але вона проростала й увічнювалася палким словом Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, інших світочів національної культури, всього українського народу.

Українська мова має статус державної, але справа не лише в статусі. Вона відіграє вирішальну роль у процесі національного відродження й консолідації єдиної української політичної нації, у згуртуванні всього світового українства.

Однак загроза їй остаточно не усунена, і це повинен розуміти кожен, кому не байдужа доля України. Сьогоднішня мовна ситуація в країні продовжує залишатись деформованою.

Те, що робили вчора й роблять сьогодні табачники й азарови та іже з ними, принизливе для незалежної України, для нас, мільйонів українців, коли позивають за рідне слово, позбавляють роботи, закривають українські школи в Донецькій, Луганській областях, інших реґіонах, коли нас позбавляють права на інформацію, нищать наші пам'ятники і пам'ятні знаки в Полтаві, Харкові, Криму, на найвищій вершині України – Говерлі, а звели в Одесі пам'ятник Катерині, тій, що розпинала Україну й знищила Запорізьку січ, реставрують пам'ятники Ульянову-Леніну, Сталіну тощо. Це роблять ті, хто не прийняв України, дорвався і далі рветься до влади. Вони хочуть позбавити нас права на рідне слово.

Чого тільки «вартує» законопроект реґіоналів Ківалова та Колесніченка «Про засади державної мовної політики» (№ 9073 від 26.08.2011 р.), який майже повністю відтворює проект закону № 1015-3 «Про мову в Україні», внесений на розгляд Верховної Ради України рік тому. Прихованою метою законопроекту Ківалова–Колесніченка є легітимізація русифікації України, яка здійснюється нинішньою владою на вимогу Росії.

Не вийде у вас нічого, вороги-чухраїнці, як би вам не кортіло протягти двомовність. Якщо не вийшло за 350 років, коли цю мову забороняли й вона була у підпіллі, то нині вже ніхто не вирве її з наших уст. Усе в нас буде добре! Брати-українці, вище голови тримаймо і наше слово – воно нас урятує. А спільне завдання для нас – зміцнювати авторитет і престиж української мови, відкидати суржик, засилля всякої так званої попси і захоплення ширпотребом, що ллється із ЗМІ.

Любімо, бережімо, захищаймо й підтримуймо українську мову. У ній – наша сила, бо в ній – наша особлива, не схожа ні на кого іншого вічна українська сутність.

Щиро вітаю всіх краян із Днем української писемності та мови.

Василь ГЛАГОЛЮК,
голова Коломийського міськрайонного товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, заслужений працівник освіти України

НОВИНИ КУЛЬТУРИ

«ДАВНЬОМУ ГАЛИЧУ» – ЛИШЕ 17!

У Національному заповіднику «Давній Галич» відбулися урочисті збори, присвячені 17-річчю з часу його заснування. Захід відкрили генеральний директор Національного заповідника «Давній Галич» Олександр Береговський і заступник директора Департаменту культурної спадщини України Віктор Вечерський. Після огляду всіх ділянок роботи за останній рік Віктор Вечерський згадав про створення заповідника 17 років тому і тих осіб, які в першу чергу на найвищому рівні сприяли появі цієї наукової інституції. Серед них – Олександр Береговський, Василь Крук, Микола Яковина… Впродовж року з часу свого заснування заповідник отримав статус «національний». На думку пана Вечерського, заповідник є колективом людей, які є професіоналами. Але підтримати фінансово, зважаючи на ситуацію в державі, не обіцяв. Мовляв, виживайте, як можете.

На завершення урочистих зборів вручили нагороди активним працівникам заповідника за вагомий особистий внесок і багаторічну працю. Так, Почесними грамотами Міністерства культури України відзначили Марію Воробчак, Ольгу Олексюк, Володимира Дідуха, Лесю Михальчук, Квітославу Тимус, Оксану Медвідь; спільною грамотою Івано-Франківської облдержадміністрації та обласної ради – Христину Береговську, Любу Бойко, Володимира Костишина; грамотою управління культури облдержадміністрації – Романа Бродовича і Надію Мельник; грамотою обласного комітету профспілки працівників культури – Галину Недоступ, Іванну Федорняк, Ганну Жолоб.

Попри все, побажаємо успіху колективу Національного заповідника «Давній Галич»!

Н. К.

«ГУЦУЛІЯ» ПОКАЗАЛА КЛАС

У Національній опері в Києві відбувся конкурс найкращих професійних хореографічних колективів України. III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії проводився за номінаціями А, В, С, L. В номінації С взяли участь 14 професійних ансамблів пісні і танцю України.

Третє місце і звання лауреата в номінації С (професійні ансамблі пісні і танцю) рішенням журі присудили Державному академічному гуцульському ансамблю пісні і танцю «Гуцулія» (головний балетмейстер – народний артист України Іван Курилюк).

III Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені Павла Вірського проводиться раз на три роки, у три тури: перший – обласний, другий – регіональний, третій – Всеукраїнський та заключні гала-концерти. Фестиваль проводиться з метою збереження і розвитку народних традицій хореографії, збагачення професійного й аматорського мистецтва, фіксації скарбів танцювального мистецтва України.

А. Ч.

НАЙКРАЩІ КРАЄЗНАВЦІ

Під головуванням заступника голови Івано-Франківської облдержадміністрації Р. Іваницького відбулося засідання комісії з призначення обласної премії імені Володимира Полєка в галузі краєзнавства.

Після озвучення прізвищ претендентів і розгляду матеріалів про них, відбулося обговорення кандидатур номінантів.

Обговорили кандидатури Олександра Береговського, Мирослава Габорака, Ігоря Коваля, Михайла Максим'юка, Юрія Угорчака, авторського колективу книги «Покуття», історико-краєзнавчого об'єднання «Моє місто».

Переможцями, за підсумками таємного голосування, визнали: Михайла Максим'юка (відповідального секретаря Надвірнянської районної організації УТОПіК); Юрія Угорчака (директора музею освіти Прикарпаття Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника); Історико-краєзнавче об'єднання «Моє місто» (м. Івано-Франківськ).

Н. К.

ВАРТО ЗНАТИ

ПОТЯГА НЕ БУДЕ…

31 жовтня Львівська залізниця відмінила поїзд Івано-Франківськ–Шепетівка. Для мінімізації збитковості пасажирських перевезень на Львівській залізниці відбудуться зміни у розкладі руху пасажирських поїздів, повідмляє прес-центр ДТГО «Львівська залізниця».

Відмінені збиткові поїзди:

№ 46/45 Львів–Адлер відправленням зі Львова з 06.11.2011, з Адлера – з 08.11.2011;

№ 675/676 Івано-Франківськ–Шепетівка відправленням з Івано-Франківська з 1.10.2011, з Шепетівки – з 01.11.2011;

Змінена періодичність курсування поїздів:

№ 78/77 Ковель–Москва відправленням із Ковеля з 06.11.2011 по 16.12.2011 через день по парних, із Москви – з 07.11.201 по 17.12.2011 через день по непарних числах (замість щоденно);

№ 84/83 Ковель–Одеса відправленням із Ковеля з 01.11.2011 через день по непарних числах, із Одеси – з 02.11.2011 через день по парних числах до відміни;

№ 137/138 Івано-Франківськ – Київ відправленням з Івано-Франківська з 01.11.2011 по 2, 4, 7 днях тижня, з Києва з 02.11.2011 по 3,5,1 днях тижня;

№ 607/608 Чернівці–Львів відправленням із Чернівців та Львова 30.10.2011 по 1, 5, 7 днях тижня (замість щоденно);

№ 668/667 Чернівці–Ковель відправленням із Чернівців з 30.10.2011 по 4, 5, 6, 7 днях тижня, із Ковеля – з 31.10.2011 по 5,6,7,1 днях тижня.

Відмінені поїзди формування інших залізниць:

НР 21/22 Маріуполь–Львів відправленням із Маріуполя з 08.11.2011, зі Львова – з 09.11.2011;

НР 127/128 Кременчук–Знам'янка–Львів відправленням із Кременчука та Знам'янки з 08.11.2011, зі Львова – з 09.11.2011.

Залізничники просять пасажирів дослухатися до повідомлень на вокзалах та станціях, а також уточнювати інформацію у довідкових бюро.

ЛІТАК ДО КРАКОВА…

Наша область розглядає можливість відкриття авіарейсу Львів–Краків–Вроцлав. Про це повідомили в облдержадміністрації з посиланням на зустріч першого заступника губернатора Василя Плав'юка з представниками авіакомпанії «Sky Taxi» (Вроцлав).

За інформацією, сторони висловили взаємну зацікавленість і обговорили можливість введення прямого авіасполучення за маршрутом Вроцлав–Краків–Івано-Франківськ–Краків–Вроцлав.

ВІДКРИТТЯ ІМЕНІ

У ПОШУКУ ПРАВДИ І СПОЧИНКУ

… Його творча муза, довготривало переживши болісні шляхи пошуку правди, примарних сподівань, одчай і неймовірну втому, замовкла серпневого дня 1925 року у сирій підвальній кімнаті в будинку 42 на Бібіківському бульварі міста Києва. Відійшов страждалець у засвіти у злиднях. У самоті. У забутті.

Хоча за його – письменника, поета, драматурга, перекладача – життя твори його, що друкувалися ще з 80-их років XIX століття у наддніпрянських і галицьких часописах, видавалися окремими збірками під літературними псевдонімами В. Сивенький, Л. Сумний, Іваненко та ін., були знані серед української спільноти, гармонійно впліталися в український революційний рух, служили українській ідеї, українському завтра.

Ще 1916 року, коли яскраво займався розвидень кривавий, він поетично-пафосно проголошує:

…Нас не зможуть супостати
Взяти в кайдани свої,
Ми бороним наші хати,
Наші тихії гаї.
Не вмирає наша слава,
Не вмирає наша честь,
Бо жиє в нас сила жвава,
Бо робітники в нас єсть!..

Це він, В. Сивенький, – автор слів і музики цієї пісні-гімну, пісні-кличу, що перегукується з українським національним гімном «Ще не вмерла…»: ця пісня В. Сивенького опублікована в однойменному збірнику – «Співанику з великих днів», упорядкованому Богданом Лепким із художнім оформленням Олени Кульчицької і виданої у Відні.

Вона – своєрідна посвята українським січовим стрільцям, які виступили на «кривавий тан», щоб звільнити Україну від «московських кайдан».

* * *

Володимир Самійленко – а це той Самий В. Сивенький, Л. Сумний, Іваненко – автор збірок ліричних і гумористично-сатиричних творів – мелодійних, багатих соковитістю мови і глибиною почуттів. Їхні рядки – грані поетичної неповторності, духовної снаги, лаконічного стилю, що яскраво віддзеркалилися, зокрема, у його збірці поезій «Україні». Збірка об'єднала поетичний засяг поета за 1885–1906 роки і вийшла накладом Української видавничої спілки у Львові з передмовою Івана Франка.

Слід зазначити: Володимир Самійленко плідно друкувався в галицько-українських часописах з самого початку свого творчого шляху. Його твори були опубліковані в Літературно-Науковому Віснику НТШ (Львів). У ЛНВ, наприклад, за 1903 рік, у томі 21, на сторінках 192–199 опублікована в'язанка поезій під псевдонімом В. Сивенький. Ще напередодні Першої світової війни твори Володимира Самійленка друкувалися у виданнях Коломийської філії товариства «Учительська громада» поряд із творами І. Франка, М. Драгоманова, Лесі Українки, Б. Лепкого, В. Стефаника, Леся Мартовича. Видавнича «Спілка українського учительства» у Коломиї впродовж 1909–1928 років видала поезії Володимира Самійленка.

Співпрацював поет із багатьма галицькими українськими часописами, а серед них – із часописом «Зоря», що видавався у Коломиї пропаґандистом козацько-січової ідеї Кирилом Трильовським. У «Зорі» за 1903 рік опублікована, зокрема, поезія В. Самійленка «Метелик і капуста» (стор. 175).

Його ліричні й гумористично-сатиричні поезії розсипані на сторінках львівського часопису «Світ». Наприклад, у числі 11-ому за 1925 рік надибуємо добірку – поетичну китицю В. Самійленка.

Ряд поезій його згодом стали піснями. Зокрема, вірш Володимира Самійленка «Вечірня пісня», покладений на музику К. Стеценком, став народною піснею.

Цікава мить із творчого поетично-мистецького життя окупованої панською Польщею Галичини: 17 березня 1921 року у Станиславові на святковому концерті, присвяченому 60-літтю з дня смерті Тараса Шевченка, письменниця і громадсько-культурна діячка Іванна Блажкевич продекламувала «Пом'яник Шевченкові» Юрія Федьковича. При цьому вона нагадала слухачам про варту уваги, може, кращу поезію Самійленка «Вінець Тарасові в день 26 лютого».

Вражає тонке, проникливе розуміння Володимиром Самійленком сутності соціально-політичного буття – політичних ігрищ різноманітних політичних і громадських функціонерів-діячів з їхніми оманливими закликами та обіцянками, з їхнім рабоприклонством, недолугістю, пожадливістю, схудобінням. Характерна з цього приводу сатирична поезія В. Самійленка «Діяч», опублікована у журналі «Український еміґрант», що видавався у Львові 1923 року письменником-еміґрантом з Наддніпрянщини Климом Поліщуком. Сатира поета – злободенна, немовби сфокусована на наше сумно-трагічне сьогодення. Поет з моральною відвагою-мужністю нищівно розвінчує малих і великих можновладців-балакунів:

…Я працюю весь вік для народу.
(Якщо маю вигоду).
Полягти я для його готовий.
(На перині пуховій).
Я – підпора громадського ладу.
(Поки маю владу).
Людям силу даю тільки певним.
(Небожатам і кревним).
Всіх караю лихих і нечесних.
(Ворогів особистих).
Я – мистець на закони державні.
(Переписую давні).
Для проєктів меткі в мене руки.
(Без помочи науки).
На війні ж я – сміліший за Ґонту.
(Тільки б далі від фронту).

Сатира В. Самійленка «Друг» співзвучна, як на мене, з глибоко патріотичною поезією «Україна» Лесі Українки, де поетеса гнівно викриває запроданство і захланність горе-«вождів» народу:

Вкраїна бачила
не раз, як тії
закоханці
надвечір забували все,
про що співали вранці.
І, взявши дар від неї,
йшли
до іншої в гостину;
вони не знали, що то є –
любити до загину.

* * *

Володимир Самійленко з 1900-их років був відомий в Галичині своїми драматичними творами. Його перу належать драми «Маруся Чураївна», «Драма без горілки», «У Гайхан-бея», які виставлялися в галицьких українських театрах, зокрема, в Українському народному тетарі ім. І. Тобілевича, театрі Львівської «Просвіти» під проводом М. Орла-Степняка та ін. Театр М. Орла-Степняка, наприклад, 30 вересня 1922 року в залі Товариства ім. М. Лисенка, дав виставу за драмою В. Самійленка «У Гайхан-бея».

Володимир Самійленко – визнаний талановитий перекладач на українську мову з західноєвропейських. А це – переклади Гомера, Данте, Мольєра, П. Бомарше, П. Беранже, Дж. Байрона, А. Франсе. Його переклад, наприклад, «Тартюфа» Мольєра вважається мистецьким. Прикметно: переважна більшість поетичних, драматичних творів і перекладів В. Самійленко здійснив у роки його побуту в Галичині.

Володимир МОРОЗЮК, *член НСПУ*

(Далі буде)

ПАМ'ЯТЬ

І УСМІХНУЛОСЬ СОНЦЕ НА ПРОЩАННЯ

Перестало битися щире, закохане в людей і пісню серце прекрасної людини, вчителя вокалу, учениці й продовжувачки школи вокалу незабутньої Соломії Крушельницької – Божени Андріївни Антоневич, яка відкрила шлях до професійної сцени сотням своїх учнів.

А народилась майбутня співачка і педагог 16 серпня 1926 р. в селі Білявинці Тернопільської області в інтеліґентній родині. Батько був дириґентом театральної трупи ім. І. Тобілевича із 1925 р. був у дружніх стосунках із меценатом театру – відомим банкіром, фінансистом, головою Окружного союзу кооператив Костем Станіславом Прус-Вишневським, який після смерті пана Андрія одружився із вдовою – Лесею і виховав його сина Данила й Божену, дав їм освіту. Та в жовтні 1939 року Кость Вишневський був репресований і висланий до Сибіру.

Тоді родина Антоневичів жила по вул. Шевченка. Божена вчилася в українській школі разом із Зіновією та Роландом Франком. Музики навчалась на відділенні Вищого музичного інституту ім. М. Лисенка в Станіславі у педагога по фортепіано Р. Сімовича. Закінчивши школу, вступила в музичне училище по класу вокалу до педагога О. Дмитраш, згодом – до Станіславського педагогічного інституту. Викладала музику, українську мову і літературу, співала як солістка.

З поверненням у 1944-му до Львова Соломії Крушельницької, Божена вступає до Львівської консерваторії у клас вокалу великої Соломії, яка мала прекрасну італійську школу вокалу, величезний досвід виконавської і викладацької роботи і світову славу. Але велика сцена для молодої талановитої співачки була закрита з причин родинної біографії репресованих. Тож увесь свій талант, любов до музики й пісні віддавала учням музучилища ім. Д. Січинського. Її любили учні, шанували жителі міста й навколишніх сіл, які відвідували концерти, в яких завжди співала Божена Андріївна, бо її спів зачаровував і підносив кожного до вершин світового мистецтва. З вдячністю згадують уроки Божени Антоневич її сусіди Світлана Гап'як-Гричко, Олександр Максаков і ще багато випускників музичного училища, Педагогічного інституту, духовних семінарій і просто дітей, які вдосконалювали свої вокальні здібності й активно виступали в художній самодіяльності.

Божена Андріївна для багатьох була і залишається леґендою, тією вчителькою, яка не тільки поставила голос, але стала прикладом у житті, навчила методики й техніки, співу, відкрила шлях до професії. Жаль, що такий талант не був

витребуваний до 1991 року і не поцінований в роки Незалежності. Її життя минуло скромно, але було всіяне добром, зернами науки.

…І прослозилось небо в перший день задушних днів, коли на Чукалівському цвинтарі ховали велику співачку і вчительку. Та виглянуло сонце й променем останнім теплим торкнулося усміхненого обличчя на портреті, наче промовило: а пам'ять буде вічно жити, як буде в серці лунати пісня, яку так високо все життя підносила Божена Андріївна Антоневич.

Любов ЗОРІНА

ЗАПРОШУЄМО
на вечір відпочинку всіх, кому за сорок…
20 листопада о 17.00 в НД «ПРОСВІТА»